

Keskeiset turvallisuushaasteet nousevat ulkomaalaistaustaisten kasvavasta eriarvoistumisesta

Ulkomaalaistaustaisten hyvinvointierot Suomessa ovat suuret. Erityishuolena on pakolaistaustaisten Lähi-idästä, Pohjois-Afrikasta ja Somaliasta tulleiden turvattomuus, niin taloudellinen, psyykinen kuin fyysinenkin. Ulkomailla syntyneiden maahanmuuttajien väliset tuloerot ovat meillä suurempia kuin missään muussa OECD -maassa. Suomessa on myös huomattavan paljon pienituloisia maahanmuuttajia.¹ Köyhyyttä kokevat etenkin Lähi-Itä ja Pohjois-Afrikka -taustaiset ja Suomessa syntyneet syntyperältään maahanmuuttajataustaiset, joiden suhteellinen köyhyys on lisääntynyt viimeisten 15 vuoden aikana. Somalialaistaustaisten ja irakilaistaustaisten keskuudessa pienituloisuus vaikuttaa jääneen pysyväksi haasteeksi.² Toisaalta työelämän ennakoidaan entisestään eriarvoistuvan ja maahanmuuttajien työllistyvän jatkossakin etupäässä matalapalkkaisiin ammatteihin rakennusalan töiden lisäksi. Nuoria myös arvioitiin aliohjattavan opinto- että työelämävalinnoissa matalapalkka-aloille.³ Maahanmuuttajien palkka- ja yrittäjätulot eivät saavuta syntyperäisten suomalaisten tulotasoa vielä 20 vuoden maassa asumisajan jälkeenkään. Kotouttamissuunnitelmat ovat nostaneet maahanmuuttajien tulotasoa, mutta esimerkiksi useimmat venäläis- ja irakilaistaustaiset eivät ole kokeneet saaneensa suunnitelmista lainkaan tukea työllistymiseen.⁴

Haastavinta on, että maahanmuuttajien asuminen ja huono-osaisuus (esim. työttömyys, pienituloisuus, toimeentulotuen saanti, nuorisopudokkuusriski, aikuisväestön matala koulutustaso, haastavan toimintaympäristön vuoksi lisätukea saavat lähikoulut) vaikuttavat tutkimusten mukaan keskittyvän samoille alueille suurimmissa kaupungeissa.⁵ Useat ulkomaalais- ja maahanmuuttoasioiden parissa työskentelevät asiantuntijat, mukaan lukien kuntien ja kaupunkien edustajat, arvioivat kehityksen etenevän myös tulevaisuudessa.⁶

Etnisten vähemmistöjen asumisen eriytyminen ja asuinalueiden sosiaalinen erilaistuminen voivat synnyttää kielteisiä heijastevaikutuksia sekä asukkaiden kokemaan, että laajemmin yhteiskunnalliseen turvallisuuteen.⁷ Etelä- ja Keski-Ruotsissa on poliisin tuoreen analyysin mukaan 53 aluetta, joissa on useita riskitekijöitä alueella asuville maahanmuuttajataustaisille nuorille: köyhyyttä, työttömyyttä, yhteiskunnallisen ulkopuolisuuden tunnetta, etnistä segregatiota, rikollisuutta; 15 alueen ongelmat ovat jo erityisen vakavia: ekstremismia, uskonnonvapauden rajoittamista, vierastaistelijaksi matkustamista, heikko luottamus poliisiin, piirteitä rinnakkaisyhteiskunnasta, eli rikollisryhmät ovat kyenneet jo vakavasti vaarantamaan oikeusvaltion ja viranomaisten toimintaa. Alueellinen kehittämistyö on ollut lyhytjänteistä ja koordinoimatonta (hankemuotoista) ja poliisitoiminta pääosin reaktiivista, ei ennaltaehkäisevää.⁸ Suomessakin poliisin toiminta on painottunut rikostutkintaan ja kehittämishankkeiden tulokset ovat jääneet paljolti paikallisiksi. Ulkomaalaistaustaiset kokevat kuitenkin asuinalueensa viihtyisäksi ja kokevat saavansa tukea naapureiltaan.⁹

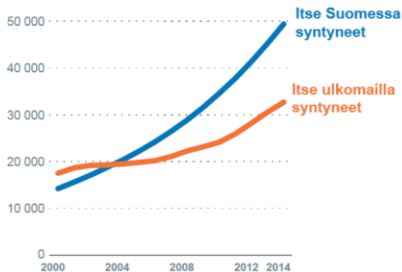
Ulkomaalaistaustaisten luottamus turvallisuusviranomaisiin on hyvä, eikä tutkimusten mukaan avointa syrjintää juuri ole.¹⁰ Ulkomaalaistaustaisia tarvitaan kuitenkin eri ammattikuntiin mm. opettajiksi ja poliiseiksi huomattavasti nykyistä enemmän. Aidosti osallistavan ja yhdenvertaisuuteen pyrkivän toimintatavan omaksuminen on myös kansallaisjärjestökentän haaste. Syrjintä on toisin sanoen enemmänkin piiloista ja rakenteellista.¹¹

Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten turvattomuuskokemuksiin tulee kiinnittää enemmän huomiota

Olemme tilastollisesti katsoen muihin OECD-maihin verrattuna heikommin integroineet maahanmuuttajaperheiden lapsia, mukaan lukien Suomessa syntyneitä sukupolvea, osaksi yhteiskuntaamme eikä heidän turvattomuuskokemuksiaan ole huomioitu riittävästi – pidemmällä aikavälillä tämä voi johtaa yhä useamman nuoren riskiin syrjäytyä ja joutua elämässä vaikeuksiin. Maahanmuuttajataustaisilla lapsilla ja nuorilla, erityisesti pojilla on tutkimusten mukaan suomalaistaustaisiin verrattuna useammin ongelmakäyttäytymistä ja rikkeisiin syyllistymistä. Ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten hyvinvointi on myös monilta osin heikompaa kuin suomalaistaustaisten ikätoverien. Poliisin tietoon tulleiden tapausten mukaan rasistinen viharikollisuus on kohdistunut eniten Suomessa syntyneisiin ulkomaalaistaustaisiin.¹²

Maahanmuuttajataustaiset lapset (0–19 -vuotiaat) 2000–2014

Lähde: Tilastokeskus

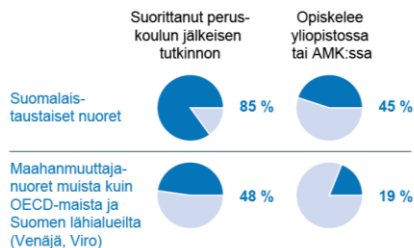
Lasten suhteellinen osuus eräistä väestöryhmistä 2012

Väestöryhmät joissa suhteessa eniten lapsia:

Lähde: Tilastokeskus

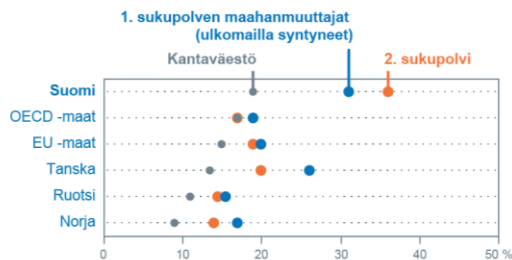
23-vuotiaiden nuorten koulutustilanne vuonna 2012

Lähde: VATT Analyysi: Maahanmuuttajien integroituminen Suomeen

Nuoret (15–34 -vuotiaat) työelämän ja koulutuksen ulkopuolella vuonna 2013, %

Lähde: OECD/European Union, Indicators of Immigrant Integration

Mikäli maahanmuuttajataustaisten lasten kokemaan häirintään, väkivaltaan ja huono-osaisuuteen ei puututa, riski syrjäytyä ja ajautua elämässä vaikeuksiin kasvaa.

Riskitekijät lisäävät toimeettomien ja näköalattomien ulkomaalaistaustaisten (nuorten) haavoittuvuutta järjestäytyneen rikollisuuden hyväksikäytölle. Erityisesti yksin tulleet alaikäiset turvapaikanhakijat ovat haavoittuvassa asemassa sekä matkan aikana että myöhemminkin yhteiskunnassa. Suurin osa heistä on saapunut oppivelvollisuusiän loppuvaiheessa tai sen jälkeen ja joutuu kotoutumaan ilman perheen tukea.¹³

Maahanmuuttajasukupolvista puhuminen on kaksiteräinen miekka. Sukupolvikäsitteitä tarvitaan kotoutumiskehityksen seurannassa eriarvoisuuden paikantamiseksi; toisaalta ne voivat vaikeuttaa integroitumista luoden mielikuvaa "ikuisesta maahanmuuttajasta". Termit ensimmäisen ja toisen polven suomalainen tukisivatkin paremmin kotoutumista.

Useita "heikkoja signaaleja" hankalista ongelmista

Useat akuuteimmista tulevaisuuden haasteista liittyvät Eurooppaan suuntautuneeseen laajamittaiseen ja vastaanottavien maiden hallitsemattomaan siirtolaisuuteen konfliktialueilta ja hauraista valtioista. Kansainväliset konfliktit heijastuvat Suomeen, ja sitä kautta erilaiset ryhmien väliset jännitteet ovat meilläkin kasvaneet. Ulkomaalais- ja maahanmuuttoasioiden parissa toimivat asiantuntijat ovat havainneet Suomessa epäluottamusta, väkivaltaa ja sen uhkaa muun muassa eri uskontojen ja uskonnollisten suuntausten sekä klaanien ja heimojen välillä. Kristinuskoon kääntyneiden haavoittuvuudesta on myös viitteitä.¹⁴ Yksittäisetkin havainnot ovat ennakkointimielessä merkittäviä, sillä kyse on kansainvälisten ihmisoikeussopimusten vastaisesta ja perustuslaillisia oikeuksia vaarantavasta ilmiöstä. Konfliktit haittaavat ulkomaalaistaustaisten kotoutumista ja vaarantavat heidän turvallisuuttaan. Konfliktit lisäävät myös ennakkoluuloja Suomessa asuvia valtavirtaa edustavia muslimeja kohtaan; tämä luo puolestaan kasvupohjaa nuorten radikalisoitumiselle.¹⁵

Konfliktialueilta lähteneet ulkomailla asuvat diaspora-yhteisöt osallistuvat usein lähtömaansa politiikkaan, sekä poliittisesti että rahallisesti ja jopa taistelijoita värväämällä. Tämä ilmiö on synnyttänyt pelkoa maahanmuuttajien radikalisoitumisesta ja militarisoitumisesta ja 'kotikutoisesta terrorismista'. Diaspora-yhteisöt eivät kuitenkaan ole poliittisilta näkemyksiltään yhtenäisiä. Diaspora-yhteisöissä on myös konfliktien sovitteluun pyrkiviä ja jälleenrakennusta tukevia henkilöitä.¹⁶ Esimerkiksi Suomen somalialaisten keskuudessa on ollut aktiivisia rauhanprosessiin vaikuttajia.

Pohjoismaisten kokemusten perusteella on arvioitavissa, että myös Suomessa ulkomaalaistaustaiset henkilöt saattavat organisoitua kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden verkostoon kuuluviksi soluiksi. Erityisesti hajonneista ja poliittisesti hauraista valtioista (Afganistan, Irak, Somalia, Syyria) tulleet ja salakuljettajien avustuksella matkustaneet turvapaikanhakijat sekä yksin tulleet alaikäiset turvapaikanhakijat ovat tältä osin haavoittuvassa asemassa ja vaarassa joutua järjestäytyneen rikollisuuden hyväksikäyttämäksi. Toisaalta turvapaikanhakijoita voidaan käyttää hyväksi Euroopan poliittisen ja yhteiskunnallisen (kulttuurisen, sosiaalisen ja uskonnollisen) vakauden horjuttamiseksi. Kyse on kansainväliseen politiikkaan kytkeytyneestä **hybridiuhasta**.¹⁷

Viranomaisten kannalta vaativista tulevaisuuden haasteista kertovat myös havainnot niin kutsutusta "pakolaisvakoilusta". Useat uskonnollisten yhteisöjen edustajat sekä ulkomaalais- tai maahanmuuttoasioiden parissa työskennelleet viranomaiset arvioivat oleskeluluvan saaneiden kiristämisen ja pakottamisen taloudelliseen ja poliittiseen vakoiluun yleistyvän Suomessa. Maahanmuuttajia, esimerkiksi totalitääristen valtioiden vainoa paenneiden toisinajattelijoita, tai kaksoiskansalaisia saatetaan hyödyntää tiedustelutoiminnassa.¹⁸

Tartuntatautien leviämisen suhteen tilanne on toistaiseksi hallinnassa; suuret yksiköt sekä terveydenhuollon resurssien ja osaamisen puute tuovat kuitenkin tältä osin riskejä.¹⁹

Huolestuttavia trendejä

Ulkomaalais- ja maahanmuuttokysymysten parissa toimivien asiantuntijoiden arvion mukaan oleskeluluvottomien maassa asuvien, niin kutsuttujen paperittomien määrä saattaa kasvaa. Tämä liittyy lainmuutokseen, jonka myötä kielteisen oleskelulupapäätöksen saaneelle ei myönnetä tilapäistä lupaa, vaikka paluu olisi estynyt. "Välitilaan" jäävä ryhmä on erityisen haavoittuvassa asemassa ja altis sekä syrjinnälle että harmaan talouden ja järjestyneen rikollisuuden hyväksikäytölle.²⁰

Poliisin tietoon tullut rasistinen viharikollisuus on vähentynyt vuosien 2008 ja 2014 välisenä aikana.²¹ Tuoreen laajan väestötutkimuksen mukaan ulkomaalaistaustaiset ovat myös kokeneet vähemmän väkivaltaa kuin suomalaistaustaiset.²² Ulkomaalais- ja maahanmuuttoasioiden parissa toimivat asiantuntijat arvioivat kuitenkin viharikosten, kuten rasistisen väkivallan ja häirinnän yleistyvän tulevaisuudessa. Julkisten tilojen turvalliseksi kokemisessa (katuturvallisuudessa) voidaan niin ikään ennakoida tapahtuneen käänne kielteiseen suuntaan muun muassa tunnustuksellisten katupartioiden myötä.²³ Rasismiin vastainen työ kaipaa useiden maahanmuuttokysymysten asiantuntijoiden näkemyksen mukaan kehittämistä. Viharikoksista kaivataan lisää oikeuskäytäntöä ja poliisin tunnistamiskykyä ja tutkintaresursseja tulisi parantaa. Ennakkoluulojen kitkeminen ja luontevien myönteisten kohtaamisten mahdollistaminen erilaisissa yhteisöissä nähdään tärkeiksi. Medialta peräänkuulutetaan vastuuta: vastakkainasettelun välttämistä, monimuotoisuuden käsittelyä myönteisessä valossa, erilaisuuden arkipäiväistämistä. Ulkomaalaistaustaisia tulisi valistaa provosoinnin vaaroista ja heidän tulisi puuttua yhteisöjensä viharikollisuuteen.²⁴

Ulkomaalaistaustaiset ovat olleet tutkimusten ja poliisin tilastojen mukaan yliedustettuina sekä seksuaalirikoksiin syyllistyneissä että uhreissa.²⁵ Esimerkiksi vuoden 2013 kouluterveyskyselyn tuloksissa oli erityisen huolestuttavaa, että peräti joka kolmas ulkomailla syntynyt poika (32 %) ja tyttö (28 %) oli kokenut seksuaalista väkivaltaa joskus tai useasti, suomalaistaustaisten perheiden pojista 7 % ja tytöistä 19 %.²⁶ Ulkomaan kansalaisten yliedustus sekä uhrien että tekijöiden joukossa vaikuttaa myös vahvistuneen poliisin tietoon tulleiden tapausten valossa.²⁷ Toisin kuin omaisuus- ja väkivaltarikoksissa syynä yliedustukseen eivät vaikuttaisi olevan tekijöiden pienituloisuus tai työttömyys.²⁸ Poliisibarometrin mukaan seksuaalisesta ahdistelusta ja väkivallasta huolestuneiden määrä oli vähentynyt 2007 ja 2014 välisenä aikana. Vaikka uhrit ovat ilmoittaneet rikoksista yhä useammin poliisille, vuonna 2014 vain neljäsosa tuli poliisin tietoon.²⁹ Seksuaalirikokset ovat kiihdyttäneet ulkomaalaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaista liikehdintää ja väkivaltaa, heikentäneet tähän saakka myönteisesti kehittyntä katuturvallisuutta ja vaarantaneet pohjoismaista tasa-arvokulttuuria, joka on turvannut myös ulkomaalaistaustaisten naisten ja tyttöjen itsenäistä liikkumisvapautta julkisissa tiloissa.

Parempaa ennakointia ja tukipalveluita tarvitaan

Maahanmuuton ja turvallisuuskysymyksien välistä seuranta on syytä laajentaa ja systematisoida. Tietoa on olemassa paljon, mutta se on hajallaan eikä useinkaan yhteismittallista.

- Seurannan, analyysin ja raportoinnin käytäntöjä tulisi kehittää valtioneuvoston yhteiseksi *tilannekuvaprosessiksi*.
- Ministeriöiden tulisi ottaa käyttöön *yhteisiä seurantaindikaattoreita* ulkomaalaistaustaisten kokeman turvattomuuden, maahanmuuton yhteiskunnallisten vaikutusten ja erilaisten politiikkatoimien vaikuttavuuden arviointia varten.
- *Poikkihallinnollisten tiedonkeruiden ja raporttien* kehittäminen on ensisijaisen tärkeää. Esimerkiksi viharikosseuranta olisi hyvä laajentaa ja liittää osaksi katuturvallisuuden, väkivaltaisten ääriliikkeiden, radikalisoitumisen ja ulkomaalaistaustaisten ryhmien välisten jännitteiden ja väkivallan seuranta.

Kotoutumisen tuen ohella riskiryhmiin kuuluvien palveluita tulisi parantaa. Erityisesti rikosten uhrien ja todistajien tuki, traumatisoituneiden palvelut sekä ääriliikkeistä irtautuneiden kuntoutustoiminta ja heidän läheisilleen suunnatut tukipalvelut ovat tärkeitä.

Ulkomaalaistaustaisten osaamista tulee hyödyntää nykyistä enemmän rikosten torjunnassa ja turvallisuusviranomaisten työssä. Keskeistä on myös **taata, etteivät ihmiset jää paperittomina tai kulttuurisesti välitilaan** ja että heillä on mahdollisuus integroitua ja kokea merkityksellisyyttä samalla kun puututaan alueelliseen ja sosiaaliseen eriarvoistumiseen.³⁰

Maahanmuutto, turvallisuus ja ennakointi -hankkeen aineistot ja menetelmät

Helmikuussa 2016 julkaistu selvitys on ensimmäinen laaja-alainen tilannekuva ja tulevaisuusarvio maahanmuuton ja turvallisuuden välisistä yhteyksistä Suomessa. Selvitys on a) lisännyt tilannetietoisuutta maahanmuuton ja turvallisuuden monimutkaisista yhteyksistä, b) visioinut asiantuntijankemysten ja muun aineiston perusteella mahdollista ja tavoiteltavaa tulevaisuutta sekä c) luonnostellut indikaattoreita kehityksen seuranta varten. Tulokset muodostettiin toisiinsa lomittuvien menetelmien ja aineistojen synteessä, triangulaationa. Työ osoittautui vaativaksi toimintaympäristön huomattavan muutoksen ja aineistojen yhteismitattomuuden vuoksi. Nykytilan kriittinen arviointi (tilannekuva) perustuu tuoreimpiin tieteilisiin tutkimuksiin, kansallisiin ja kansainvälisiin selvityksiin ja seurantaraportteihin sekä viranomaisten ja järjestöjen osin julkaisemattomiin tilastoihin. Medialähteet liittyvät tietoturvaluokitelluissa asiakirjoissa esiintyneisiin ilmiöihin ja vuoden 2015 nopeasti muuttuneeseen toimintaympäristöön. Selvitykseen on koottu myös julkisuudessa esiintyneiden maahanmuuttajataustaisten henkilöiden näkemyksiä. Vastaajaryhmä- ja asiantuntijuussalakohtaisen matriisin perusteella valitun asiantuntijapaneelin avulla luotsattiin tulevaisuutta ja kerättiin heikkoja signaaleja. Osmo Kuusen kehittämää argumentoivaa Delfoi-tekniikkaa soveltaen, ulkomalais- ja maahanmuuttoasioiden parissa työskenteleviltä asiantuntijoilta kerättiin perusteltuja arvioita tulevasta kehityskuluista, havaintoja muutoksen merkeistä ja ehdotuksia tulevaisuutta ohjaaviksi toimenpiteiksi.³¹

Lisälukemista

Castaneda A., Larja L., Nieminen T., Jokela S., Suvisaari J., Rask S., Koponen P., Koskinen S. 2015a, Ulkomaalaistaustaisten psyykinen hyvinvointi, turvallisuus ja osallisuus - Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi -tutkimus 2014 (UTH),

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-535-6>

Castaneda A.E., Rask S., Koponen P., Suvisaari J., Koskinen S., Härkänen T., Mannila S., Laitinen K., Jukarainen P., Jasinskaja-Lahti I. 2015b, The Association between Discrimination and Psychological and Social Well-being: A Population-based Study of Russian, Somali and Kurdish Migrants in Finland, *Psychology and Developing Societies* 27(2) 270–292.

Laitinen K., Jukarainen P., Boberg H. 2016, Maahanmuutto & turvallisuus – arvioita nykytilasta ja ennusteita tulevaisuudelle, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 7/2016, <http://tietokayttoon.fi/julkaisu?pubid=9401>

OECD/European Union 2015, Indicators of Immigrant Integration 2015: Settling in, OECD Publishing, Paris; OECD 2015, http://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/indicators-of-immigrant-integration-2015-settling-in_9789264234024-en

Viitteet

¹ Tilastolähde EU-SILC, OECD/European Union 2015.

² Tilastokeskus, tulonjaon kokonaistilasto; Ruotsalainen 2015, Ulkomaalaistaustaisten toimeentulossa huomattavia eroja, Tieto & Trendit 3/2015. Koetusta köyhyydestä kertoo UTH -tutkimus; Castaneda ym. 2015a.

³ Ulkomaalais- ja maahanmuuttoasioiden parissa toimivien asiantuntijoiden arvio; ks. Laitinen, Jukarainen & Boberg 2016.

⁴ VATT-työryhmä 2014, Maahanmuuttajien integroituminen Suomeen, VATT julkaisut 67, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, http://www.vatt.fi/file/vatt_publication_pdf/j67.pdf; Työ- ja elinkeinoministeriö 2013. Maahanmuuttajabarometri 2012, TEM raportteja 11/2013, http://www.tem.fi/files/39043/Maahanmuuttajabarometri2012_11_2013.pdf

⁵ Nuorisopudokkuusriskillä tarkoitetaan niiden 15–24 -vuotiaiden osuutta ikäryhmästä, jotka eivät ole töissä eivätkä työttömänä (ts. työvoiman ulkopuolella), eivät opiskele, ole armeijassa, vanhempainvaapaalla tai eläkkeellä; Vilkama K., Lönnqvist H., Väliniemi-Laurson J. & Tuominen M. 2014, Eriilaistuva pääkaupunkiseutu. Sosioekonomiset erot alueittain 2002–2012, Tutkimuksia 2014:1, Helsingin kaupungin tietokeskus; Bernelius V. 2013, Eriytyvät kaupunkikoulut, Tutkimuksia 2013:1, Helsingin kaupungin tietokeskus; Hirvonen J. & Puustinen S. 2016, Alueellinen segregatio ja väestörakenteen muutokset, teoksessa: Puustinen S., Mäntysalo R. & Karppi I. (toim.), Strateginen eheyttäminen kaupunkiseuduilla. Näkökulmia kestävän maankäytön ja julkisen talouden kysymyksiin, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 4/2016, 87–106, http://www.mal-verkosto.fi/filebank/1206-JULMA_loppuraportti_VNK_stj_4-2016.pdf; Kortteinen M. & Vaattovaara M. 2015, Segregationin aika, Yhteiskuntapolitiikka 80: 6, 562-574; Rasinkangas J. 2013, Sosiaalinen eriytyminen Turun kaupunkiseudulla: Tutkimus asumisen alueellisista muutoksista ja asumispreferensseistä, Akateeminen väitöskirja, Tutkimuksia A43, Turun yliopisto, Siirtolaisuusinstituutti, Turku; Vilkama K. 2011, Yhteinen kaupunki, eriytyvät kaupunginosat? Kantaväestön ja maahanmuuttajataustaisten asukkaiden alueellinen eriytyminen ja muuttoliike pääkaupunkiseudulla, Tutkimuksia 2011:2, Helsingin kaupungin tietokeskus; Bernelius V., Kauppinen T. & Vaattovaara M. 2015, Seudullinen kehitys Metropolialueella, teoksessa: Vainikainen M-P & Rimpelä A. (toim.) Nuorten kehitysympäristö muutoksessa, Tutkimuksia 363, Helsingin yliopisto, Opettajankoulutuslaitos, 101–120.

⁶ Laitinen, Jukarainen & Boberg 2016, 77.

⁷ Segregationin yhteydestä esimerkiksi mellakointiin, ekstremismiin ja väkivaltarikollisuuteen: Kawalerowicz J. & Biggs M. 2015, Anarchy in the UK: Economic Deprivation, Social Disorganization, and Political Grievances in the London Riot of 2011, Social Forces 94:2, 673–698; Biggs M. & Knauss S. 2012, Explaining Membership in the British National Party: A Multilevel Analysis of Contact and Threat, European Sociological Review 28:5, 633–646.

⁸ Polisen 2015, Utsatta områden - Sociala risker, kollektiv förmåga och oönskade händelser. Nationella operativa avdelningen, december 2015, <https://polisen.se/Global/www%20och%20Intrapolis/%c3%96vriga%20rapporter/Utsatta-omraden-sociala-risker-kollektiv-formaga-o-oonskade-handelser.pdf>

⁹ Castaneda ym. 2015a.

¹⁰ Lähteet: työolobarometri 2013, työolotutkimus 2013 ja Eurobarometri 2012, Pietiläinen M. & Keski-Petäjä M. 2014, Työsyrynnän seuranta Suomessa, Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ jarittäisyys 53/2014; Castaneda ym. 2015a; Myllyniemi S. (toim.) 2014. Ihmisarvoinen nuoruus, Nuorisobarometri 2014, Nuorisosiain neuvottelukunnan julkaisuja 51, Verkkojulkaisuja (Nuorisotutkimusseura) 83, https://issuu.com/tietoanuorista/docs/nuorisobarometri_2014_web; Väänänen, A., Toivanen, M. & Koskinen A. 2015, Osana työyhteisöä, teoksessa: Nieminen T, Sutela H., Hannula U. (toim.), Ulkomaalaista

---

syntyperää olevien työ ja hyvinvointi Suomessa, Tilastokeskus, Helsinki, 111–112,
http://www.stat.fi/tup/julkaisut/tiedostot/julkaisuluettelo/yyti_uso_201500_2015_16163_net

¹¹ Laitinen, Jukarainen & Boberg 2016.

¹² Nuorisorikollisuuskysely 2012: Lehti M., Salmi V., Aaltonen M., Danielsson P., Hinkkanen V., Niemi H., Siren R. & Suonpää K. 2014, Maahanmuuttajat rikosten uhreina ja tekijöinä, Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 265, Helsinki; kouluterveyskysely 2013: Matikka A., Luopa P. Kivimäki H., Jokela J. & Paananen R. 2014, Maahanmuuttajataustaisten 8. ja 9. -luokkalaisten hyvinvointi, kouluterveyskysely 2013, Raportti 26/2014, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos; OECD 2015. International Migration Outlook, OECD Publishing, Paris; OECD/European Union 2015.

¹³ Yksintulevista alaikäisistä turvapaikanhakijoista noin puolet saapuu Somaliasta, Irakista ja Afganistanista. Useimmiten hakija on 15–17-vuotias poika. Vuonna 2015 suurin osa oli lähtöisin Afganistanista (1915), Irakista (635) ja Somaliasta (253). Maahanmuuttovirasto, Turvapaikka- ja pakolaistilastot; Euroopan muuttoliikeverkosto 2014, Alaikäisiä yksintulleita koskeva Suomen kansallinen raportti vuodelta 2014, http://www.emn.fi/files/1221/EMN_Minors_briiffi_FIN.pdf

¹⁴ Laitinen, Jukarainen & Boberg 2016, 121–122, 159.

¹⁵ Sisäministeriö 2015a. Väkivaltaisen ekstremismin tilannekatsaus, sisäministeriön julkaisu 20/2015, <http://www.intermin.fi/julkaisu/202015>

¹⁶ Cochrane F. 2015. Migration and Security in the Global Age, Routledge, London, 27-75

¹⁷ Laitinen, Jukarainen & Boberg 2016, 156–159

¹⁸ Laitinen, Jukarainen & Boberg 2016, 109–110

¹⁹ Laitinen, Jukarainen & Boberg 2016, 93

²⁰ Laitinen, Jukarainen & Boberg 2016, 156–159

²¹ Tihveräinen T. 2015, Poliisin tietoon tulleet viharikollisuudet Suomessa 2014, Poliisiammattikorkeakoulun julkaisuja 8/2015, Poliisiammattikorkeakoulu, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-815-300-2>

²² UTH- tutkimus; Castaneda ym. 2015a

²³ Danielsson P. & Kääriäinen J. 2016, Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2015 - Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia, Katsauksia 13/2016, Helsingin yliopisto, Valtiotieteellinen tiedekunta, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti, <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/161960>

²⁴ Ulkomaalais- ja maahanmuuttoasioiden parissa toimivien asiantuntijoiden näkemyksiä; Laitinen, Jukarainen & Boberg 2016.

²⁵ Lehti M., Salmi V., Aaltonen M., Danielsson P., Hinkkanen V., Niemi H., Siren R. & Suonpää K. 2014, Maahanmuuttajat rikosten uhreina ja tekijöinä, Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 265, Helsinki, <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/152441>; Kotiniemi L. 2015. Ulkomaalaistaustaisten rikollisuus lukuina, Poliisiammattikorkeakoulun päättötyö, Poliisin perustutkinto 2015, http://www.polamk.fi/ki/projektihaku/arkisto/maahanmuutto_turvallisuus_ja_ennakointi; Fagerlund M., Peltola M., Kääriäinen J., Ellonen N. & Sariola H. 2014. Lasten ja nuorten väkivaltakokemukset: lapsiuhritutkimuksen tuloksia, Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 110, Poliisiammattikorkeakoulu, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-815-270-8>

²⁶ Matikka A., Luopa P. Kivimäki H., Jokela J. & Paananen R. 2014, Maahanmuuttajataustaisten 8. ja 9. -luokkalaisten hyvinvointi, kouluterveyskysely 2013. Raportti 26/2014, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, <http://www.julkari.fi/handle/10024/116720>

---

²⁷ Tilastolähde PolStat

²⁸ Lehti M., Salmi V., Aaltonen M., Danielsson P., Hinkkanen V., Niemi H., Siren R. & Suonpää K. 2014, Maahanmuuttajat rikosten uhreina ja tekijöinä, Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 265, Helsinki, <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/152441>

²⁹ Poliisibarometri 2014, Kansalaisten käsitykset poliisin toiminnasta ja sisäisen turvallisuuden tilasta, Sisäministeriön julkaisu 4/2015, Helsinki, <http://www.intermin.fi/julkaisu/042015?docID=58278>

³⁰ Tavoitteet perustuvat ulkomaalais- ja maahanmuuttoasioiden parissa työskentelevien asiantuntijoiden ehdottamiin maahanmuutto- ja kotouttamispoliittisiin kehittämistarpeisiin. Laitinen, Jukarainen & Boberg 2016.

³¹ Selvitys tuo muun muassa esiin tuoretta tietoa ulkomaalaistaustaisten kokemasta turvallisuudesta ja erilaisten hyvinvointia kuvaavien tekijöiden yhteydestä koettuun turvallisuuteen erityisesti [Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi -väestötutkimuksen](#) (UTH, 2014) sekä [Maahanmuuttajien terveys ja hyvinvointi -tutkimuksen](#) (Maamu 2012) valossa. Lisäksi Aalto-yliopiston tutkijat arvioivat vieraskielisen väestön alueellista eriytymistä eri kaupunkiseuduilla osana Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimintarahoitteista, [Maankäyttö, asuminen ja kestävä julkinen talous \(JULMA\) -hanketta](#).

Lisätietoja:

Kari Laitinen on erikoistutkija Poliisiammattikorkeakoulussa (virkavapaalla) ja toimi hankkeen projektipäällikkönä. Hän on työskennellyt Tampereen ja Helsingin yliopistoissa sekä eri tehtävissä valtionhallinnossa. Laitinen on kansainvälisen politiikan dosentti Tampereen yliopistossa. kari.laitinen@defmin.fi

Pirjo Jukarainen on toiminut tutkijana Poliisiammattikorkeakoulussa sekä tutkimus- ja opetustehtävissä Tampereen ja Itä-Suomen yliopistoissa. Maahanmuuttokysymysten ohella hän on perehtynyt muun muassa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeihin sekä kansainväliseen kriisinhallintaan. Jukarainen on Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulun dosentti. pirjo.jukarainen@poliisi.fi

Henrik Boberg on toiminut tutkijana Poliisiammattikorkeakoulussa. Boberg on työskennellyt aikaisemmin Suojelupoliisissa ja valtioneuvoston kansliassa.

Tutkimushanke Maahanmuutto, ennakointi ja turvallisuus on toteutettu osana vuoden 2014 selvitys- ja tutkimussuunnitelman toimeenpanoa.

Hankkeen ohjausryhmän puheenjohtaja:

Kehitysjohtaja Sanna Sutter (12/2015 asti),
Maahanmuuttovirasto, sanna.sutter@migri.fi

Erytisasiantuntija Tiina Snellman
Sisäministeriö, tiina.snellman@intermin.fi

VALTIONEUVOSTON
SELVITYS- JA TUTKI-
MUSTOIMINTA
www.tietokayttoon.fi